Grondwettelijk Hof, arrest nr. 38/2026 van 2 april 2026

Gezinshereniging – Bestaansmiddelen – Eerbiediging van het gezinsleven

1. De procedure voor gezinshereniging is een procedure die een vreemdeling in staat stelt om zich in België te voegen bij een familielid dat legaal op het grondgebied verblijft. Deze procedure is onderworpen aan de naleving van verschillende materiële en vormelijke voorwaarden. Het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 38/2026 van 2 april 2026 gaat meer specifiek in op de voorwaarde dat men in bepaalde gevallen over « stabiele, toereikende en regelmatige bestaansmiddelen » moet beschikken. De wetgever rechtvaardigt deze eis met het doel om « de migratiestroom en de migratiedruk te beheersen » en te voorkomen dat personen die zich in het kader van gezinshereniging bij een familielid voegen, in precaire omstandigheden aankomen en ten laste komen van de overheid[1].

2. In zijn arrest herinnert het Grondwettelijk Hof er allereerst aan dat rekening moet worden gehouden met het recht op eerbiediging van het gezinsleven (artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens). Zo kan de onmogelijkheid om met familieleden samen te leven een inbreuk op dit recht vormen. Een dergelijke inbreuk moet bij wet zijn vastgelegd, voldoende nauwkeurig zijn, beantwoorden aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig zijn aan het nagestreefde legitieme doel[2].

3. De prejudiciële vraag die de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen aan het Grondwettelijk Hof heeft voorgelegd, betreft aanvragen tot gezinshereniging met een Belg die geen gebruik heeft gemaakt van zijn recht op vrij verkeer[3]. In twee afzonderlijke gevallen had de Dienst Vreemdelingenzaken de aanvraag tot gezinshereniging van personen die wettelijk samenwoonden met Belgen, afgewezen omdat deze laatsten niet over voldoende bestaansmiddelen beschikten – zonder rekening te houden met de middelen van de aanvragers. De aanvragers hebben vervolgens beroep ingesteld bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, die overigens opmerkt dat bij aanvragen tot gezinshereniging die worden ingediend door familieleden van een onderdaan van een derde land, bij de beoordeling van de vereiste bestaansmiddelen zowel rekening wordt gehouden met de middelen van de persoon met wie de gezinshereniging plaatsvindt als die van de aanvrager.

Meer bepaald wordt het Hof verzocht de situatie te vergelijken van een familielid dat gezinshereniging aanvraagt met een Belg die geen gebruik heeft gemaakt van zijn recht op vrij verkeer, waarbij de artikelen 40ter, § 2, lid 2, 1°, en 42, § 1, lid 2, van de wet van 15 december 1980 vereisen dat uitsluitend rekening wordt gehouden met de eigen bestaansmiddelen van de gezinshereniger (de Belg), met die van een familielid dat gezinshereniging aanvraagt met een onderdaan van een derde land. In deze laatste situatie laten de artikelen 10 en 10bis van dezelfde wet, geïnterpreteerd in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie[4], toe dat zowel de bestaansmiddelen van de gezinshereniger als die van het

[1] Overwegingen B.4.5. en B.4.6.
[2] Overwegingen B.13. en B.12.2.
[3] Overweging B.1.
[4] Arrest HvJ-EU, *X*, 3 oktober 2019, C-302/18, EU:C:2019:830, waarin in punt 40 wordt gepreciseerd dat « vloeit uit artikel 7, lid 1, onder c), van richtlijn 2003/86 voort dat niet de herkomst van de inkomsten beslissend is, maar de stabiliteit en de toereikendheid ervan, rekening houdend met de individuele situatie van de betrokkene ».

familielid dat zich bij hem voegt, in aanmerking worden genomen.

Het gaat dus om een verschil in interpretatie door de Dienst Vreemdelingenzaken van de voorwaarde « beschikken over stabiele, toereikende en regelmatige bestaansmiddelen ». Die interpretatie leidt tot een verschil in behandeling tussen Belgen en onderdanen van derde landen en lijkt niet relevant in het licht van de beoogde doelstellingen[5]. Het Hof verduidelijkt in dit verband dat « *er kan niet worden ingezien op welke wijze de bestaansmiddelen van de familieleden van Belgen, van wie velen* (…) *zich reeds in België bevinden, in dergelijke mate minder stabiel zouden zijn dan de bestaansmiddelen van familieleden van derdelanders* (…) »[6].

4. Het Hof besluit dan ook dat « *de artikelen 40ter, § 2, tweede lid, 1°, en 42, § 1, tweede lid, van de wet van 15 december 1980, in de interpretatie dat de bestaansmiddelen waarover de Belgische gezinshereniger die zijn recht van vrij verkeer niet heeft uitgeoefend, dient te beschikken opdat zijn wettelijk geregistreerde partner een verblijfsrecht zou kunnen verkrijgen, uitsluitend de persoonlijke bestaansmiddelen van de gezinshereniger dienen te zijn, niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet*[7]*, in samenhang gelezen met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens* »[8].

Ten slotte stelt het Hof dat een interpretatie die in overeenstemming is met die van artikel 10 van de wet van 15 december 1980 – waarbij rekening wordt gehouden met de stabiele bestaansmiddelen van de gezinsleden die zich bij de gezinshereniger voegen – kan worden toegepast op de omstreden bepalingen, zodat deze in overeenstemming zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens[9].

[5] Overweging B.15.2.
[6] Overweging B.15.2.
[7] Deze artikelen waarborgen het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie.
[8] Overweging B.16.
[9] Overweging B.17.